

I ÅND OG KRAFT

- En tapt dimensjon i vår forkynnelse?

Foredrag på Det Norske Misjonsforbuds
Pastor & Misjonærmøte
7. mars 1990

© LARS RÅMUNDDAL

Innledning

Begrepet "en tapt dimensjon" refererer seg til min bok "Den tapte dimensjon" og påstanden som der er framsatt om at en side, en del eller en dimensjon ved kristenliv og menighetsliv i Vesten er gått tapt - eller er blitt fortrent - for å moderere påstanden noe. Med dette er jo egentlig spørsmålet som er formulert i temaet besvart. Er det slik at det jeg kaller "ånds-dimensjonen" er gått tapt - eller er blitt fortrent - i vår kristendomsoppfatning og i vårt menighetsliv i Vesten, så må også forkynnelsen være berørt av dette. Begrepet "I ÅND OG KRAFT" med de tilsktede bibelske assosiasjoner, blir i foredraget brukt som synonym til begrepet åndsdimensjonen og Ånds- og kraftdimensjonen. Selvfølgelig er det også en tilsktet tematisk slektskap med DNMs/NMUs årsmotto "I ÅNDENS KRAFT".

Jeg er klar over at jeg med påstanden om at Ånds- og kraftdimensjonen har blitt fortrent, kan få en del reaksjoner fra forkynnere som går ut på de slett ikke føler seg truffet av en slik påstand. Åndsdimensjonen er helt klart en del av deres kristendomsforståelse og forkynnelse. I hvert fall gjelder dette på intensjonsplanet. Hva vi faktisk opplever på dette området, er et annet spørsmål. Skal det med et slikt utgangspunkt bli mening i å snakke om et dimensjonstap, må vi gå med på en slags "situasjons-identifisering" når det gjelder den åndelige nødssituasjon som vi er i i Vesten. Jeg er også klar over at jeg i et forsøk på å sette ord på dette, står i fare for generaliseringer som mange vil reagere på. Men jeg ber likevel om forståelse for nødvendigheten av dette, og om forståelse for mitt hovedanliggende; nemlig spørsmålet om hvordan Ånds- og kraftdimensjonen kan integreres i vår forkynnelse på en sunn og riktig måte.

Når det gjelder min emnebehandling, ser jeg det naturlig å foreta en todeling. Det er nødvendig å foreta noe som kanskje ligner en slags analyse av den situasjonen vi er i når det gjelder kristen forkynnelse i Vesten. Dermed må vi si noe om hvordan det "tapte" kan bringes tilbake. Vi skal altså drøfte ulike integrasjonsmodeller. Jeg har holdt det bibelteologiske materialet noe i bakgrunnen, delvis fordi jeg har lagt hovedvekten på dette i min bok, og delvis fordi jeg forutsetter dette kjent og gjennomtenkt av mine tilhørere.

I SITUASJONSANALYSE

Utgangspunktet i en situasjonsanalyse må være spørsmålet om hva en fulltonende bibelsk forkynnelse egentlig er. I beskrivelsen av dette drister jeg meg til å bruke den dimensjonsterminologi som jeg anvender i boka "Den tapte dimensjon", og det kan da være naturlig å starte med følgende påstand:

I 1 SANN BIBELSK FORKYNNELSE ER TREDIMENSJONAL - OGSÅ FOR FORKYNNERE I DEN VESTLIGE VERDEN

Det kan sikkert diskuteres hvor egnet dimensjonsbegrepet og dimensjonsinndelingen som jeg har brukt i min bok er som forståelsesmønster for å få fram det som bør sies i denne sak. Jeg bruker imidlertid denne terminologien fordi

forkynnelse falt for fristelsen til å tilpasse seg denne virkelighetstolkning. Resultatet har blitt en stadig sterkere reduksjon av det fulltonende bibelske budskap. I dag har vi derfor, for å bruke tankemønsteret fra de tre dimensjonene, fått tre typer kristen forkynnelse:

1) Det meste av kristen forkynnelse i dag er to-dimensjonal, dvs. den vektlegger det personale- og medmenneskelige aspekt og tros- og gudsaspektet i det kristne budskap. Ånds- og kraftdimensjonen blir imidlertid enten omtolket eller den blir neddempet eller fortrent av ulike årsaker. I denne kategori vil da det meste av den ellers så solide lutherske lov- og evangeliumsforkynnelse falle. Det samme vil forkynnelse som i dag ved siden av åpenbaringsaspektet - vektlegger skapelsesteologien i retning av sosialetisk ansvar og et sterkt engasjement f eks i menneskerettighetsspørsmål.

2) Det finnes også, som alle vet, en type forkynnelse som må sies å være en-dimensjonal. Dette er forkynnelse som mangler både den bibelske åpenbaringshimmel og den bibelske Ånds- og kraftdimensjon. Forkynnelse med bakgrunn i en streng naturalistisk- og moderne vitenskapelig virkelighetsoppfatning, faller selvfølgelig i denne kategori. Et typisk eksempel er den form for liberalteologi- og forkynnelse som Rudolf Bultmann har vært skolemester for.

3) Endelig må det også understrekes at det finnes det en kan kalle tredimensjonal forkynnelse i dag. Kanskje er det rettere å si at det finnes forkynnere som tar den bibelske Ånds- og kraftdimensjon på alvor, slik at de ønsker å inkorporere denne i sin forkynnelse på en naturlig måte. Motivasjonen og inspirasjonen til dette finnes selvfølgelig i det bibelske budskap - også tatt som et vitnesbyrd om denne dimensjonens virkelighet.

Nå finnes det ulike modeller for hvordan denne Ånds- og kraftdimensjonen kan integreres i forkynnelsen. Ulike aktuelle modeller må vi derfor selvfølgelig drøfte sammen dersom vi ønsker å ta denne siden ved det bibelske budskap på alvor. Jeg vil derfor seinere komme tilbake til ulike slike integrasjonsmodeller. Men la meg før jeg gir meg på dette med tre-dimensjonal forkynnelse og vestlig virkelighetsoppfatning, si noe som jeg også tror det er viktig å være klar over som forkynnere av et fulltonende bibelsk budskap.

I 1.3 Forkynnelse som er tredimensjonal vil leve i et konfliktforhold til vestlig virkelighetsforståelse

Jeg skal her ikke bruke tid til å gå inn på ulike virkelighetsoppfatninger som eksisterer i dag. I boka "Den tapte dimensjon" har jeg forsøkt å sette den bibelske virkelighetsoppfatning opp mot den religiøse og den materialistiske. I denne sammenheng skal kun understrekes at det er særlig i forhold til den moderne materialistiske virkelighetsforståelse det bibelske budskap vil være på kollisjonskurs. Selvfølgelig er jeg også klar over at bibelsk virkelighetsoppfatning er noe annet enn religiøs, nettopp fordi den bibelske bygger på åpenbaring, mens den religiøse bygger på syndemenneskets erfaring.

Det må også sies i denne sammenheng at det er særlig når det blir snakk om det vi har definert innenfor Ånds- og kraftdimensjonen, at konfliktforholdet til moderne virkelighetsforståelse blir håndpåtakelig. Nå finnes det imidlertid ulike måter å løse dette konfliktforholdet på.

1) En relativ enkel løsning er simpelt hen å tilpasse forkynnelsen moderne vestlig virkelighetsforståelse som jo stort sett bygger på filosofisk rasjonalisme og moderne naturvitenskap. Det meste innenfor nyere teologihistorie handler da også om ulike forsøk på å tilpasse det kristne budskap den moderne tid og tanke.

2) En annen (også relativ enkel) løsning på konfliktforholdet er å tilpasse vår virkelighetsforståelse i dag - til det bibelske budskap. Bedømmer jeg mine tilhørere rett, så er det vel dette vi gjør alle sammen, selvfølgelig med ulike nyanseringer, ulikt engasjement og refleksjonsnivå.

mye av dagens evangelisering er ensidig overtalelsespreget, dvs rettet mot forstand og viljesavgjørelse. Personlig tror jeg også dette er en frukt av det dimensjonstap vi her taler om. Det er selvfølgelig riktig at kraft-evangelisering definert som et totalenga-sjement hos den kristne som stiller seg til rådighet for DHÅ og hans ledelse (min definisjon), er en bibelsk modell som må sterkere vektlegges i dag dersom vi skal bli mere effektive i vår vitnetjeneste. Det vi imidlertid skal være oppmerksom på er at det i lys av NT ikke er snakk om et enten eller på dette området, men et både og.

3) Intellektuelt preget trosforsvar / apologetikk.

Samme fenomenet som det som nettopp er nevnt, er det vi kan kalle intellektuelt preget apologetikk. I den vestlige verden som nokså ensidig er fokusert på rasjonalisme, naturvitenskapelighet og historisk kritisk tankegang, tvinges det kristne trosforsvar til å bli intellektuelt preget. Og egentlig er det jo ikke noe galt i dette, det er derimot svært nødvendig dersom vi tar moderne tid og tanke alvorlig som kristne. Men det kan bli galt dersom kristentroen og kristenlivet ensidig skal forstås og fundamenteres ut fra et intellektuelt ståsted.

4) Mangel av manifestasjon.

Personlig plages jeg også svært ofte som forkynner av at jeg i min forkynnervirksomhet opplever lite av det jeg ut fra NT ser var en naturlig manifestasjon av evangelieforkynnelsen. Jeg ser for lite av dette i min forkynnelse, og jeg tolker dette delvis som noe som kan være nådegavebestemt, men jeg kan ikke fri meg fra tanken om at noe skyldes min holdning til Ånds- og kraftdimensjonen i evangeliet og til moderne vestlig virkelighetsforståelse. Jeg ser noe her klart som en tapt dimensjon.

5) Bønnens betydning som åndelig kampvåpen er lite påaktet.

Bønnen har i min opplæring som kristen primært blitt framstilt som det som gir deg kontakt eller samfunn med Kristus. Sekundært er den mentalhygeniske side (som trygghet, hjelp osv) ved bønningen blitt framhevet. Lite har jeg selv blitt opplært til å se på bønningen som et meget viktig åndelig kampvåpen i den åndskamp vi står i i dag. Jeg kan ikke fri meg fra at jeg også ser på dette som en del av det dimensjonstap vi snakker om her. Det var faktisk en liten revolusjon i mitt liv da jeg virkelig fikk se og oppleve disse sidene ved bønningen. Denne siden ved bønningen skriver jeg noe om i DTD, kap. 6 og 13.

6) Lite nådegavepreget og gavestrukturert menighetsliv.

Igen bygger jeg på subjektiv oppfatning når det gjelder denne påstanden om at menighetslivet i dag er lite nådegavepreget- og strukturert, og at grunnen dypst sett er det dimensjonstap som vi her taler om. Det ser ut til at det er å holde aktivitetene i gang fra år til år som er målet i mange menigheter. Til å lede aktivitetene må vi ha menneskelig sett dyktige ledere. Bare sjelden spør vi etter nådegaveutrustning. Bare sjelden hører vi at spørsmålet om nådegaveressurser i menigheten blir tatt opp på bred basis på grasrotplan i menighetene, på lederplan og på forbundsplan. Så lang noen av de indikatorer som for meg taler sitt tydelige språk om at det har skjedd et dimensjonstap.

Årsaksforklaringer kan være vanskelige, det gjelder også her. Like fullt kan det være nyttig å peke på noen årsaker til dette tapet.

I 2.2 Årsaker til at Ånds- og kraftdimensjonen fortrenses

1) En åndshistorisk forklaring: Intellektualiseringen.

Helt fra oldtiden har det foregått en filosofisk og teologisk bearbeiding av det kristne trosinnhold, noe som har gjort at troen og budskapet på sett og vis ble teologisert og intellektualisert. Alle som har syslet med teologi kjenner til farene

sier Billy Graham at "disse unge menneskene legger fornyet vekt på Den Hellige Ånd", s. 15 (i den norske utgaven). Endelig må nevnes den såkalte "tredje bølge" (Wagner / Fuller) av karismatisk fornyelse på 80-tallet der fokuseringen på tegn og under har stått sentralt.

2) Videre er det visse tegn som kan tyde på at det er i gang en selverkjennelsens vekkelse innenfor kirkesamfunn som tradisjonelt har vektlagt åndsdimensjonen. Pinselederen David Østby uttaler til et av de siste nummer av Korsets Seter: "Vi lider under en åndsfattigdom i pinsebevegelsen i dag. Vi som sprang fram som en vekkelsesbevegelse trenger nå å fornye det som var vårt utgangspunkt, åndskraften. Skjer ikke dette står vi i fare for å bli en lukket sekt og ikke en ekspanderende levende vekkelsesbevegelse". (Sitert etter VL, 21/2 1990) I den grad en slik selverkjennelse blir utbredt i de etablerte kirkesamfunn, så er det håp om at det blir rom for Ånds- og kraftdimensjonen i framtida.

3) Kirkevekstbevegelsens fokusering det siste ti-år av Ånds- og kraftdimensjonen som vekstfaktor, har også vært med å vekke deler av den vestlige kristenhet for dette faktum. Oase-lederen Jens-Petter Jørgensen sier i en artikkel i VL 27/4 1985 etter et besøk ved Fullerseminaret i California. "Møte med statistikken ble for mange prester og ledere en utfordring til å tenke og handle annerledes. Strategisk tenkning ble nå mer enn et praktikumsfag. Åndsutrustning ble mer enn en teori. Den ble et være eller ikke være i tjenesten. Statistikk og karismatikk. Kirkevekstfolkene er for tiden meget opptatt av begge deler. Kanskje det er en nærmere sammenheng mellom dem enn man i første omgang tenkte".

De siste år har kurs som "Signs, Wonders and Church Growth", seinere kalt "The Ministry of Healing in World Evangelisation" (MC 510) med temaer som bl.a. "The Power Encounter i Missiological Strategi", gitt ved Fullers School of World Mission, øvd betydelig innflytelse - spesielt på kristne ledere og misjonsstrateger i Vesten. Så vidt jeg er blitt orientert, så holdes nå også slike kurs andre steder bl.a. ved Trinity i Chicago.

4) Endelig må nevnes at evangeliets - i bokstavelig forstand - underfulle framgang i ikke-vestlige land de siste tiår, har åpnet manges øyne for "den tapte dimensjon" og for den utrolige sprengkraft det faktisk finnes i evangeliet der det forkynnes i Ånd og kraft. Jfr kirkevekst-professoren C.P. Wagners bok "Spiritual Power and Church Growth", 1986, om den eventyrlige vekst knyttet til pinsekirker i Latin-Amerika.

Oppvåkningen for Ånds- og kraftdimensjonen har blitt noe forskjellig mottatt. På sett og vis kan det være riktig å tale om tre reaksjonstyper. Og for å bruke idrettens kampspråk, kan vi kanskje tale om "supportere", "kommentatorer" og "motstandere". Jeg blir nok beskyldt for å høre til i supportergjengen, delvis som medspiller på banen. Som supporter og medspiller har også jeg erkjent at her er det mye urent spill, mange på banen har slett ikke de beste og edleste motiver etc, etc, men det vil det jo alltid være der det skjer noe. Kommentatorne finnes det også mange av, de nøytrale forstå-seg-påere, som kommenterer spilllets bølger fram og tilbake, men som aldri tar standpunkt. På mange måter må jo dette være en grei tilværelse, - å aldri måtte bli krevd til regnskap for noe som helst.

Og så er det motstanderne. Kritikkk og motstand har det alltid vært når Gud gjør noe blant sitt folk. I dag ser det ut til at det er fra de lutherske lekmannskretser at motstanden mot karismatikken er hardest. Misjonssambandets blad "Fast grunn" har lenge kjørt artikler mot Oase-bevegelsen, John Wimber og andre. I siste nummer, 1, 1990, finnes både en artikkel om Wimbbers lære og praksis og en slags reportasje fra to lutherske bibelskolerektors besøk i Wimbbers menighet i USA. Jeg har lagt merke til at de fleste motstanderinnlegg er sydd over samme lest. Først kommer en anstrengt objektiv analyse av personen eller fenomenet, så kommer en påvisning av karismatikkens ubibelskhet og ulutherskhet og endelig en kobling av karismatikken, den tredje bølge osv til New Age, okkultisme og annet.

1) "Hagin/Ekman-modellen"

Personen Hagin og Ekman er valt fordi de må sies å stå som nokså typiske representanter for det som går under navnet herlighetsteologi, framgangsteologi eller trosforkynnelse. Her er det selvfølgelig ikke denne teologi og forkynnelse vi er interessert i å belyse i og for seg, men spørsmålet om denne forkynnelsens måte å integrere Ånds- og kraftdimensjonen på er bibelsk forsvarlig og "anvendbar" for oss.

Jeg kan ikke ta på meg her å oppgi kildehenvisninger til de påstandene jeg kommer med om Hagin og Ekmans teologi. Jeg har lest bøker og artikler både av begge to, og jeg har lest mye av det som har vært skrevet om deres teologi. Med all mulig reservasjon mot den noe nedlatende tone og den nokså dømmende og krasse påstander som framkommer i Fred Nilssons utredning av trosforkynnelsen for SMF, "Parakyrkligt", 1988, har jeg selv leste med utbytte kap. 3 som er en oppsummerende beskrivelse av de mest sentrale trekk i herlighetsteologien. En del av den følgende beskrivelse er hentet derfra.

Noe av det viktigste å få tak i når det gjelder denne type forkynnelse er at den har verken et teosentrisk eller et kristosentrisk utgangspunkt, men et antroposentrisk. Den såkalte herlighetsteologi bygger nemlig hele sin "eksistens" på et bestemt menneskesyn der tredelingen i ånd, sjel legeme er det sentrale.

Det sies da gjerne at mennesket er en ånd, har en sjel og bor i en kropp. Og det som er viktig for en kristen er å lære seg å skille disse delene fra hverandre. Ånden er ditt virkelige jeg, sjelen er stedet for fornuft, følelse, vilje - og kroppen er din fysiske "ytre" side, det sted der mennesket bor. Gud kan bare nå og tale til til mennesket gjennom dets ånd, og ånden hører da også til i den åndelige overnaturlige verden, mens sjelen og kroppen hører til i den fysiske, sanselige.

Når et menneske blir frelst, er det menneskets ånd som blir frelst, det skjer et "ånds-bytte" der Satans ånd må vike for Guds Ånd. Med sjel og kropp skjer det ingen ting i frelsesøyeblikket, men derimot består resten av livet i åndens erobringer på sjelens og kroppens område, samt av verden omkring. Åndens erobring av sjelen, kalles i denne teologi gjerne "sinnetts fornyelse" og handler om at følelse, tanker og vilje helt skal underordne seg ånden, eller bli åndens "slave".

Kritisk tenkning og fornuftsresonnement er utslag av sjeliskhet og er derfor uåndelig. Helbredelse i denne forståelsesramme er - åndens erobring av kroppen. Helbredelse sett på som erobring på kroppens område, er en rettighet en kristen har, ånden skal ta kroppen i "besittelse". Helbredelsen "tilhører" derfor en kristen.

Men det er ikke bare på sjelens og kroppens område ånden driver sin erobrende virksomhet, også verden utenfor som er styrt av Satan, skal ånden erobre. Gud/Kristus har gitt den kristne sin autoritet og derfor kan vi befri stadig større område fra Satans grep. Åndelig krigføring er en mektig Guds mobilisering av de som er født på nytt til en "erobringsskrig" i verden. Lovsang, bønn og tungetale (sk krigstunger) er mektige åndelige våpen som gir seier og framgang.

Satan har en framskutt plass i den såkalte herlighetsteologi. Han behersker hele verden, samt menneskets kropp og sjel. Satan angriper menneskets tanker og fyller tanken med kritikk og motstand, viljen med opprør og følelseslivet med fristelser. Den som ikke er født på ny, har djevelens natur i sin ånd, dvs i dypet av sin personlighet. Ikke-kristne mennesker kan bli oppfattet som de kristnes fiender.

Mennesker står altså mot mennesker i kampen mellom ondt og godt, Guds stridsmenn står mot Satans agenter. Nilsson peker også på at trosforkynnelsen slik den har vært forkynt av Ekman / Sumrall har vist politiske ambisjoner.

3) "Engelsviken-modellen"

Tormod Engelsviken, missiolog og MF-lærer, er vel den lutherske teolog i Norge som har engasjert seg sterkest både på det teologiske og på det praktiske erfaringsmessige plan i den karismatiske vekkelse. Han har jo sin amerikanske doktorgrad innenfor dette felt, "The Gift of the Spirit", 1981. Han har skrevet en bibelteologisk framstilling om DHÅs plass i Guds ord, "Ånden i Ordet", 1977. Han har også skrevet en bok om nådegavene "Tent for å tjene", 1985. I tillegg har han skrevet en bok om "Besettelse og åndsutdrivelse", 1978.

Han har dessuten holdt flere foredrag og skrevet flere artikler innenfor denne tematikk. Blant annet trykte "Tro och liv" en artikkel av Engelsviken i nr 6, 1989 med tittelen "Tegn og under". Dette er et forelesning som han gav på Mangsföreläsningarna, Ørebro missionsskola høsten 1988. Selv om fokus er noe snevrere i denne artikkelen (tegn og under) enn min definisjon av Ånds og kraftdimensjonen, kan forelesningen godt leses som som et program for åndsdimensjonens plass i den kristne menighet og i forkynnelsen i dag.

Etter å ha gått igjennom den aktuelle situasjon i kirkene og misjonen på global bakgrunn, går han over til å gi en oppsummerende bibelteologisk framstilling av tegn og unders plass i Skriften - for så endelig å trekke opp noen missiologiske hovedprinsipper ut fra dette.

Her sier han først at det er få i dag som vil gjøre seg til talsmenn for det syn som har preget store deler av den protestantiske kristenhets historie, nemlig at undrene tilhørte kirkens grunnleggingsstid, og at en etter fullføringen av den bibelske kanon ikke kan forvente verken nådegavebruk eller tegn og under i kirkens liv. Kirkens historie både i fortid og nåtid gjør dette standpunkt tilnærmet umulig. Likevel er meningene delte, sier han, om en i dag skal forvente tegn og under som det normale (slik Wimber gjør), eller om dette representerer unntakene som forekommer til spesielle tider og på spesielle steder helt bestemt etter Guds suverene vilje.

Engelsviken vil forsøke å balansere mellom to synspunkter: For det første viser Skriften klart at under og tegn vil være et blivende kjennemerke på den kristne kirke, og han sier om dette: "Fordi underet har en klar missiologisk side, må vi forvente at underet vil forekomme der kirken står i en evangeliserings- og misjonssituasjon, dvs overalt hvor kirken finnes og til alle tider. Det som er normativt ut fra det bibelske budskap er derfor å se positivt på, ønske, forvente og be om at Gud må gjøre under og gripe inn blant oss og gjennom oss", s. 22.

På den annen side finnes det i Skriften klare uttrykk for at underet står i Guds hånd, sier Engelsviken. "Det er ikke noe mennesker kan utføre, kontrollere, fremtvinge eller manipulere. Det er opp til Gud om og eventuelt når han vil la underet skje. Underet vil helt til Guds rike kommer i kraft, være unntaket, ikke regelen. Det må bety at alle teknikker for å fremskaffe eller skape under må avvises. Under og tegn er ingen "misjonsmetode". Vårt ansvar er å forkynne evangeliet med trosskap mot den bibelske åpenbaring. - - - det hefter ikke noe mindreverdsstempel ved en misjon og evangelisering som ikke ledsages av åpenbare tegn og under", s. 22.

Engelsviken har også i siterte artikkel et par advarsler mot at tegn og under nødvendigvis skulle være et uttrykk for Guds makt. Undrene i seg selv som under, er ikke noe bevis for sannhetsgehalten i budskapet, sier han. Undere forekommer jo også i andre sammenhenger enn i den kristne menighet. Forskjellen kommer bare fram når underet innordnes og underordnes i en klar bibelsk forkynnelse. Dessuten sier Engelsviken at underet også kan trekke oppmerksomheten vekk fra det egentlige budskap; hva Jesus har gjort, hvem han er og møtet med ham.

Som konklusjon sier Engelsviken: "Rett forstått og rett mottatt skulle likevel underet i dag kunne virke som en hjelp for kirken. Det kan rive ned intellektuelle og livssynsmessige hindringer for troen på Gud, det kan overbevise kristne som

(2) Integrasjonen må være *RIKTIG*, dvs at den må være bibelsk forsvarlig, bygget på riktig bibelutleggelse.

Ut fra disse kriteriene vil jeg foreta følgende vurdering av integrasjonsmodellene:

1) Hagin/Ekman-modellen.

Denne modellen faller fort gjennom etter en vurdering ut fra krit. 2. Her står vi nemlig overfor et ubibelsk menneskesyn. Tredelingen finner du nok i Bibelen, men poenget i Skriften er ikke separasjonen av de tre delene, men enheten. Vi står også overfor en ubibelsk dualisme, dvs skille mellom den materielle (Satans) verden og den åndelige (Guds) verden. Intensjonen er nok å få fram den radikale bibelske Ånds- og kraftdimensjon, men tolkningsrammen er gal, og da blir alt galt. Egentlig står vi her overfor en type to-dimensjonal teologi og forkynnelse, bare med "motsatt fortegn". Det er ikke åndsdimensjonen som blir fortrent, men den menneskelige skapthetsdimensjon. Denne er det nemlig ikke mye rom for i dette systemet.

2) Skaaheim-modellen.

Av de gjenstående modeller skiller etter mitt syn Skaaheim-modellen seg også ut. Denne er nok bibelsk forsvarlig (jfr krit. 2), så langt bibelanvendelsen rekker, men jeg har tidligere gitt uttrykk for at jeg synes tolkningsrammen er noe snever. Jeg har også en mistanke om at dette er en bibeleksegese som passer godt i den tidligere beskrevne to-dimensjonale teologi og forkynnelse. Ut fra dette tilfredsstillende heller ikke modellen krit. 1, om reell integrasjon.

3) Wimbers og Engelsvikens modeller.

For meg gjenstår Wimbers og Engelsvikens modeller som de mest aktuelle å arbeide ut fra. Teologiske forskjeller finnes nok dersom en hadde hatt som mål å sammenligne det bibelteologiske fundament. Men jeg har en fornemmelse at Wimber og Engelsviken vil kunne stå sammen både på Gudsrike-forståelsen, anliggendet om maktkonfrontasjon og kraftevangelisering forstått som et vedvarende fenomen i kirkens misjon og evangelisering.

For begge er det også viktig med en reell integrasjon av Ånds- og kraftdimensjonen. Og jeg har vel en følelse av at det er det metodologiske mer enn det teologiske som skiller dem. Wimber sier f eks at tegn og under er det normale i kirkens liv, Engelsviken at det er unntaket. Wimber går langt i metodisk beskrivelse av framgangsmåter for å få helbredelse til å "fungere" i dag. Engelsviken går mot alle slags teknikker for å "framtvinge" underet.

Styrken og apellen i Wimbers modell er det dynamisk utfordrende. Som kristne i dag trenger vi både utfordringen og dynamikken. Jeg kan selv huske første gang jeg leste boka "Evangelisering i Ånd og kraft" - hvordan den utfordret og engasjerte. Men dynamikken i modellen kan også vise seg å være dens svake side. Det kan vise seg at vi her står overfor en spesiell og virkekraftig tjeneste som er gjort til det generelle normale for alle kristne. Om bibelteologien i modellen er aldri så riktig, kan det vise seg at det er "metodespørsmålet" for å få kraftvirkningene i funksjon som blir hovedspørsmålet. Resultatet kan bli åndelig opplevelseshets-stress. "Små-Wimberter" kan tenkes å etterlate seg åndelige slagmarker der de har vært å drevet åndelige under-øvelser.

Engelsviken vil med sin modell forsøke å beholde både dynamikken og hvilen. Han sier nemlig at det er normalt både å forvente, ønske, og be om at Gud skal gripe inn blant oss på underfullt vis, men samtidig må vi hvile i at underet alltid "står i Guds hånd", og at vi ikke gjennom teknikker kan manipulere underet fram.

Blir jeg personlig utfordret til å ta stilling mellom disse to modellene, må jeg nok innrømme at jeg har stor sans for Engelsvikens moderate karismatiske modell, bare den ikke blir utnyttet til sløvhet og likegyldighet. Men jeg vil gjerne unngå å bli oppfattet slik at jeg går mot Wimbers anliggende. Tvert imot. Jeg

II 2.1 Det har noe med vår vilje til vekst å gjøre.

Det er et ufravikelig faktum at Guds menighet har hatt en eksplosjonsartet vekst de siste ti-år i ikke-vestlige land. Dette gjelder i Latin-Amerika, i Afrika (f eks Etiopia), Indonesia, Kina ! og andre steder. Det som er særpreget er også at denne vekst bl a kommer som følge av at det som har med Ånds- og kraftdimensjonen å gjøre, får fungere. Dette skjer ikke bare i kirker som er påvirket av pinsebevegelsen eller den karismatiske vekkelse, men også i kirker som er en frukt av arbeidet til kirker og misjonsorganisasjoner som i sine hjemland kan være konservative og bibeltro, men som ikke er karismatiske, sier Engelsviken, "Tegn og under", s. 16, og han nevner luthersk misjon i Etiopia som eksempel.

Engelsviken sier også om de erfaringene som de kristne i den tredje verden har gjort på dette området: "Kristne i disse kirkene opplever under og tegn, helbredelser, demonutdrivelser, drømmer og visjoner, ledelse og maktkonfrontasjoner ("power encounters") som ikke har etterlagt tvil hos dem om at det er Gud selv som griper inn ved sin Hellige Ånd", *ibid*.

Personlig tror jeg ikke noe på at Gud skulle ha andre vekstmetoder i den vestlige verden enn i den tredje verden. Jeg tror selvfølgelig heller ikke noe på teorien om at Paulus "la vekk" tegn og under når han vitnet i Aten, Act. 17, 13ff, som et forsvar for en manglende under-side ved vår kristne virksomhet. Saken er jo at Paulus ble avbrutt i Aten og vi har ikke vitnesbyrd om noe videre arbeid der.

Jeg tror også vi vet nok i dag om Ånds- og kraftdimensjonens betydning for vekst til å innse dens betydning for vekst i Guds rike både her hjemme og i misjonssammenheng.

II 2.2 Det har noe med evangeliets troverdighet å gjøre.

Jeg er enig med Skaahheim og andre som sier at evangeliets troverdighet ikke står og faller med spørsmålet om hvorvidt synlige tegn følger evangelieforkynnelsen. Det er jo i Ordet / vitnesbyrdet troverdigheten ligger, ikke i tegnet / underet. Men likevel tør jeg påstå at en forkynnelse og et kristent arbeid uten forståelse for den Ånds- og kraftdimensjonen som jeg her har forsøkt å beskrive, går på troverdigheten løs.

Blir Bibelens tale om Åndskraft og nådegaver avsvakket, blir åndskampensituasjonen en kristen befinner seg i neddempet, blir helbredelse, tegn og under omtolket, så blir det sannelig ikke mye igjen av Bibelens løfter om seier og vekst for Guds menighet.